

Ба 68 8897

ПІСЬМЕННІКІ БССР

ПІЛІП ПЕСТРАК

БІБЛІОГРАФІЧНА ПАМ'ЯТКА

МІНСК—1961

Ва 6 88890р
ДЗЯРЖАЎНАЯ БІБЛІЯТЭКА БССР імя У. І. ЛЕНІНА
АДЗЕЛ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ І БІБЛІЯГРАФІІ

ПІСЬМЕННІКІ БССР

ПІЛІП ПЕСТРАК

БІБЛІЯГРАФІЧНАЯ ПАМЯТКА

РЭДАКЦЫЙНА-ВЫДАВЕЦКІ АДЗЕЛ КНІЖНАЙ ПАЛАТЫ
ПРЫ ДЗЯРЖАЎНАЙ БІБЛІЯТЭЦЫ БССР імя У. І. ЛЕНІНА

МІНСК — 1961

СКЛАЛА Н. Б. ВАТАЦЫ

Рэдактар В. БУРНОСАЎ

*Хоць Беларусь, мая зямля,
Была калісьці сіратой,—
Яна ў гісторыю прыйшла
Народнай ленінскай ступой.*

П. Пестрак¹

---

¹ Пестрак П. Ленінграду. У кн: „Выбраныя творы“, 1947, с. 182.

АУТАБІЯГРАФІЯ

Нарадзіўся ў 1903 годзе 14 лістапада ст. ст. (27 лістапада н. ст.) у Гродзенскай губерні, Слонімскага павета, Косаўскай воласці, у вёсцы Сакоўцы ў беднай сялянскай сям'і. Бацька з маладых год усё жыццё працаваў на чыгунцы, маці—у сельскай гаспадарцы.

З верасня 1910 года па красавік 1914 года вучыўся ў 2-класным вучылішчы Міністэрства Народнай асветы ў сяле Бусяж, побач з роднай вёскай.

У верасні 1915 года з прычыны нашэсця немцаў паехаў з сям'ёю ў Самарскую губерню, Бузулукскі павет, сяло Максімаўку. Там 1915—1916 гады працягваў вучыцца ў тым-жа двухкласным Міністэрства Народнай асветы вучылішчы ў 5-м і 6-м аддзяленнях, г. зн. канчаў. Скончыўшы, год працаваў памочнікам рахункавода ў Крэдытным Т-ве ў сяле Максімаўка. У верасні 1918 г. паступіў у гімназію ў 5-ты клас у г. Бузулуку, скончыўшы перад тым месячныя бібліятэчныя курсы. У гімназіі правучыўся год. З прычыны эпідэміі тыфусу ўсе школы былі закрыты. Вярнуўся ў сяло Максімаўку, працаваў у мясцовым Валвыканкоме пам. бухгалтара. 1-га студзеня 1920 года паступіў у Самарскі ўніверсітэт на сацыяльна-гістарычны факультэт, скончыўшы перад гэтым адзін семестр рабфака ў г. Чапаеўску. З прычыны голаду на Паволжжы, універсітэт быў закрыт і я з сям'ёю паехаў на радзіму ў Заходнюю Беларусь, якая ўжо была пад Польшчай (гэта было ў верасні 1921 г.).

Прыехаўшы на радзіму, працаваў на лесапільным заводзе ва ўрочышчы «Бронная гара» (пад Косавам) ў якасці рабочага, потым лесарубам, потым два гады служыў лясніком у купцоў-лесапрамыслоўцаў каля г. Слоніма. Гэта працягвалася да 1924 года. У верасні месяцы 1924 года быў мабілізаваны на абавязковую ваенную службу, якую праслужыў паўтара гады ў г. Торуне, Паморскага ваяводства ў 8-м палку цяжкай артылерыі, дзе скончыў школу падафіцэраў і вышаў у чыне капрала.

Вярнуўшыся з ваеннай службы, ў красавіку 1926 года ўступіў у члены Беларускай рабоча-сялянскай грамады, працаваў спачатку сакратаром гуртка ў сваёй вёсцы, а пасля стаў членам Пяватовага камітэта Беларускай рабоча-сялянскай грамады ў г. Косаве. У кастрычніку 1926 года ўступіў у рады падпольнай Камуністычнай партыі Заходняй Беларусі.

3-га лютага 1927 года арыштаваны за ўдзел у арганізацыі камуністычнай дэманстрацыі ў г. Косаве і кінуты ў турму (Пружаны, Гродна). 11-га ліпеня 1927 г. быў выпушчаны за недахопам абвінаваўчага матэрыялу. Па выхадзе з турмы працаваў сакратаром райкома КПЗБ у падполлі і адначасова сакратаром Акруговай управы Таварыства беларускай школы. 14 студзеня 1929 года зноў быў заарыштаваны і асуджаны Гродзенскім акруговым судом на 3 гады турмы, пасля—апеляцыйны суд. Прыгавор адбыў у Гродзенскай турме. У верасні месяцы 1933 г. вышаў на волю і быў пасланы Слоніўскім акружком КПЗБ у Пінскую акругу ў якасці інструктара ЦК. У лютым месяцы 1934 года быў арыштаваны ў гор. Пінску і пасля двухгадовага прабывання ў пінскай турме пад следствам перавезены ў Вільню ў турму «Лукішкі». Віленскі акруговы суд асудзіў тады мяне на 6 год турмы. Апеляцыйны суд дадаў два гады, пасля аміністыя зняла два гады. У турмах—Пружаны, Гродна, Пінск, «Лукішкі» у Вільні—у агульнай суме прабыў адзінаццаць год, г. зн. да вызвалення Заходняй Беларусі ў верасні месяцы 1939 года.

Па вызваленні з турмы працаваў сакратаром рэўкома, быў членам Камітэта рабочай міліцыі г. Гродна. Быў выбраны дэпутатам у Народнае Сабранне Заходняй Беларусі, на якім, у сваю чаргу, быў выбраны ў члены паўнамоцнай камісіі для паездкі ў Маскву на 5-ю Нечарговую сесію Вярхоўнага Савета СССР з дэкларацыяй Народнага Сходу.

У лютым месяцы 1940 г. быў выбраны дэпутатам Вярхоўнага Савета СССР па Гродзенскай выбарчай акрузе і стаў працаваць старшынёй Беларускага аддзялення Саюза Савецкіх пісьменнікаў БССР.

22 чэрвеня 1941 года (у дзень пачатку вайны) пайшоў з сям'ёй пехатой на ўсход. У палове верасня месяца зайшоў за г. Мазыр, дзе спыніўся ў Лельчыцкім раёне, вёска Канапелька (далей ісці не было магчымасці). Там хаваўся, працаваў па людзях да ўступлення ў партызаны. У партызаны ўступіў пры арганізацыі першых груп (у групу Дэмбоўскага) у снежні 1942 года. Быў спачатку байцом, а пасля працаваў у рэдакцыі партызанскай газеты «Партызанская праўда» (Партызанскае злучэнне Жытомірскай вобласці пад камандаваннем генерал-маёра Сабурава).

У ліпені 1943 г. адляцеў у Маскву па выкліку ЦК КП(б) Беларусі і назначаны на пост Начальніка Упраўлення па справах Мастацтва пры СНК БССР, дзе і працаваў да 1 чэрвеня 1945 г.

З 21-га студзеня 1946 г. працаваў выконваючым абавязкі старшага навуковага супрацоўніка Інстытута літаратуры Акадэміі навук БССР. Прабыўшы там паўтара гады, адышоў на працу ў Саюз пісьменнікаў БССР у якасці літкансультанта па прозе (да красавіка 1952 г.). Цяпер займаюся толькі літаратурнай працай.

1-га кастрычніка 1960 г.

Піліп Пестрак

ТВОРЧАСЦЬ ПІЛІПА ПЕСТРАКА

(Бібліяграфічная даведка)

*„Мая жаданая зямля
Была ў журбе пад польскім панам“
П. Пестрак¹*

Творчасць празаіка і паэта Піліпа Пестрака цесна звязана з лёсам беларускага народа заходніх абласцей Беларусі. Яна бярэ свой пачатак ад сярэдзіны 20-х гадоў, калі на тэрыторыі Заходняй Беларусі, акупіраванай панскай Польшчай, зарадзілася рэвалюцыйная беларуская паэзія. Яна зараджалася і развівалася ва ўмовах жудаснага эканамічнага і палітычнага прыгнёту і жорсткіх рэпрэсій супроць беларускай школы, культуры і друку з боку польска-фашысцкіх улад.

Піліп Пестрак сам расказвае аб сваім жыцці.

«Панскія парадкі ў былой Польшчы,—пісаў ён,—былі для беларусаў нейкім сваеасаблівым паваротам да паншчыны ва ўмовах капіталізма. Бесцерымонна загуляла нагайка, пачуўся той традыцыйны панскі крык на сялян як на скаціну, далей душыла малазямелле, падаткі, дарагоўля лесу, суды, кары, высмейванне беларускай мовы, як мовы «хамскай», расстрэлы першых паўстанцаў-партызан і г. д. і г. д. Перспектывы для моладзі былі цёмныя, згубныя».²

Ва ўмовах, калі Камуністычная партыя Заходняй Беларусі ўсімі мерамі падтрымлівала і накіроўвала нацыянальна-вызваленчы рух у заходніх абласцях Беларусі, вялікую ролю адыгрывала новая рэвалюцыйная літаратура, якая ўзнікла ў ходзе масавага рэвалюцыйнага руху працоўных. Стваральнікамі гэтай новай літаратуры былі Міхась Васілёк, Максім Танк, Валянцін Таўлай і Піліп Пестрак—актыўныя ўдзельнікі рэвалюцыйнай барацьбы працоўных Заходняй Беларусі.

² Пестрак П. За сваю Айчыну. Мінск, ДВБ, 1946, с. 120. 1947, с. 180.

² Пестрак П. За сваю Айчыну. Мінск, ДВБ, 1946, с. 120.

За рэвалюцыйную работу пісьменнік-камуніст Піліп Пестрак 11 год правёў у турмах.

«У турме,—піша пісьменнік,—калі яшчэ былі лепшыя ўмовы, прачытаў многа літаратуры і знаёміўся з марксізмам-ленінізмам, які стаў для мяне не толькі тэарэтычным упарадкаваннем майго светапогляду, але і вялікай кіруючай сілай.

У турме таксама пішу вершы, якія-б умовы ні былі. Напрыклад, быў час, што нават пісаў цвіком на сцяне сваёй адзіночкі. Усе вершы насіў у памяці».

«Цэнтральнай тэмай маіх вершаў,—піша далей П. Пестрак,—было асноўнае пытанне жыцця ў Заходняй Беларусі—гэта барацьба за край Саветаў, за сваю Айчыну».¹

20 чэрвеня 1926 года ў роднай вёсцы Сакоўцы быў напісаны першы апублікаваны верш Піліпа Пестрака «Наперад, гэі...»² Ужо ў гэтым раннім сваім творы П. Пестрак заклікае працоўных Заходняй Беларусі:

Уставай, галодны беларус,
Служыць радзімай справе,
Скінь з плеч прыгоны і прымус,
Дабудзь дарогу к славе.

Яскравымі рэалістычнымі фарбамі маляваў Пестрак у сваёй паэзіі становішча сялян Заходняй Беларусі.

У хмарны дзень на панадворку сабакам
Падатковы завые сцягач
І штыком наш гаротны дастатак
З-пад страхі распачне выцягаць.

(«Агурэчны укроп», 1936)

П. Пестрак паказвае ў сваіх творах не толькі цяжкае становішча працоўных Заходняй Беларусі, іх пакуты, але і іх упартую барацьбу супроць белапольскіх акупантаў. У цэлым шэрагу вершаў паэт паказвае шлях да вызвалення народа з-пад капіталістычнага ярама. П. Пестрак упэўнены ў тым, што

Люд-пралетар, люд песні-працы,
Заб'е прыгоннае пракляцце,—
Па рэках новых і па шынах,
Уздыхнуўшы вольнымі грудзьмі,
Сталёвым туркатам машыны
Па пушчы рэхам загрыміць!

(«Сон аб аграноме», 1937).

¹ Пестрак, П. За сваю Айчыну. Мінск, ДВБ, 1946, с. 120—121.

² Упершыню надрукаваны ў часоп. «Родныя гоні», 1927, № 5.

Сам актыўны ўдзельнік рэвалюцыйнай барацьбы працоўных, Піліп Пестрак верыць у перамогу народа і апявае ў сваіх вершах змагароў за шчасце народнае. У вершы «Пад роднай страхой» аўтар падкрэслівае думку аб тым, што камуністаў падтрымлівае ўвесь працоўны народ. Вось зайшоў камуніст-падпольшчык у бедную сялянскую хату. Маладая дзяўчына «дала мне кашы картаплянай і кубак малака». А сама

...Стаяла вішняй нада мною
І шчырай матчынаю ласкай,
Журботу роднай беднаты,
Гатову выліцца слязой,
Вачыма ў сэрца пасылала.
Як там дзвярыма хто забразгаў,—
На кожны стук,
На кожны рух
Ты ў вокны жава паглядала.
Ты за мяне дазор вяла,
Мяне—паўстанца—сцерагла!

У адказ на гэтыя клопаты, лірычны герой верша натхнёна апавядае дзяўчыне аб «волі буйнай і магутнай», за якую вядзецца рашучы і крывава бой. Ён просіць дзяўчыну гартаваць сваю нянавісьць да ворага і веру ў перамогу народа, нясці светлую мару аб волі далей, дапамагаць барацьбітам за народную долю.

«І ў час бязлітасных распяццяў,
Галубка, родная, прыдзі,
Паўстанцам хлеба прынясі
І думкі мужныя сагрэй
Сваёю ласкаю-красою».

Паэт натхнёна апявае гераізм, самаадданасць, рэвалюцыйны подзвіг. Лірычны герой вершаў П. Пестрака, напісаных у 30-я гады,—камуніст-падпольшчык, мужны змагар за шчасце народнае. Ён ведае, што шлях яго нялёгкі.

Знаю,—выйду вясною шумлівалістай,
Каб тысячы мук як сцягі падняць!

(«Мы не памрэм!», 1936).

Ён з надзеяй глядзіць на Краіну Саветаў—крыніцу светлых надзей працоўных.

Люд увесь працоўны, барані Саветы
Ад усіх крывава-кіпцюроўскіх рук!
Там будуць шчасце, долю ўсяму свету,
Для усіх народаў волю ім куюць.

(«На штурм»).

Гэты верш П. Пестрака, напісаны ў 1936 годзе ў віленскім астрозе «Лукішкі», заканчваецца гарачым заклікам да ўзброенага паўстання.

«Больш цяпець не будзем,—чуеш, люд працоўны!
Поўныя астрогі клічуць нас на бой!
Чуеш крыкі-стогны,—то трашчаць катоўні,
Там байцы сплываюць кроўю-барацьбой.
Гэй, шчыльней шэрэнгі! Глянь, над намі горда
Сцяг чырвоны вее з молатам—сярпом.
Дык удар ты штурмам, бухні, бунт народны,
За наш край Саветаў полымем-агнём!»

Гэты верш паэта стаў песняй Чырвонага фронта, якая чулася па ўсёй тэрыторыі Заходняй Беларусі. Сын Камуністычнай партыі, П. Пестрак праслаўляе ў сваёй творчасці яе гераічныя справы.

Фронт адзіны, як буралом
Развіваецца ў барацьбе,
Вяжацца цесным вузлом
У сэрцы кіпучым КПЗБ.

(«На фронце»).

Сярод вершаў Пестрака, прысвечаных барацьбе беларускага народа Заходняй Беларусі за волю, можна назваць вершы «Сціхніце, зоры» (1935), «Пад роднай страхой» (1936), «На фронце» (1936), «На смерць барацьбіта» (1936), «На штурм!» (1936), «Развітанне» (1936), «Пасля прысуду» (1936), «Мы не памрэм» (1936), «Сон аб аграноме» (1937), «Голад» (1937), «Марш» (1938) і інш. У ліпені 1939 года ў гродзенскім астрозе П. Пестрак піша верш «Ля Пасіянарыя» аб барацьбе за волю іспанскага народа. Сэрца паэта было заўсёды з тымі, хто змагаецца за народнае шчасце.

«Глядзі!
Дыміць Іспанія раздзерта,
І попел іскраў жар збірае ў гром,
А за табою ўслед—агністы бунт паэта
З жальбою-болею строф».

У некаторых вершах паэта, напісаных за кратамі фашысцкай турмы, бачым чароўныя малюнкi прыроды, па якой так сумаваў паэт-вязень, але і гэтыя вершы маюць сацыяльную афарбоўку («Дарожка», 1936; «Восень», 1936; «Бура», 1937).

Такія асноўныя матывы давераснёўскай творчасці Піліпа Пестрака.

* * *

*„Думы свае калышу—
Нашага часу шчаслівец“.*
П. Пестрак¹

Ва ўмовах Заходняй Беларусі вершы паэта-камуніста не маглі быць выдадзены. Першая кніга Пестрака «На варце», куды ўвайшлі вершы, напісаныя паэтам да 17 верасня 1939 г., выдадзена толькі ў Мінску ў 1940 годзе.

Радасна прывітаў П. Пестрак вызваленне Заходняй Беларусі і ўз'яднанне яе ў адзінай Беларускай Савецкай дзяржаве.

Рубеж крывавы змыт. Дзяржаўны крок грывіць.
Свабодных дзён краса ў зорах пяцікутных
Да сонца сцэле шлях для радаснай зямлі,
Руйнуе ўсе сляды народнае пакуты.

(«Краіне», верасень 1939 г.)

У вершы 1940 г. «Вясна мая» П. Пестрак марыць кожны міг у песнях праслаўляць сваю расцвіўшую зямлю. І сапраўды, пісьменнік актыўна ўключаецца ў літаратурнае жыццё Беларусі і ўслаўляе сваімі творамі сацыялістычнае будаўніцтва ў былой Заходняй Беларусі.

У савецкіх умовах творчасць П. Пестрака развіваецца выключна плённа. Калі да верасня 1939 года яго ведалі толькі як паэта, дык зараз ён з поспехам працуе як у галіне паэзіі, так і ў галіне прозы.

Тэматыка ваеннага часу і пасляваеннай паэзіі Піліпа Пестрака значна пашыраецца. Тут і вершы, прысвечаныя падзеям Вялікай Айчыннай вайны («Рыцар Айчыны», 1943; «Прыпяць», 1943; «Слухайце, пушчы, паляны», 1943; «Дзядзька-беларус», 1944 і інш.), і творы аб пасляваеным аднаўленні («На руінах», 1945; «Новы дом», 1946; «На заводзе», 1947; «Першы трактар», 1949), і будаўніцтва роднай сталіцы («Як прыгожа!», 1949), тут і гімн героям Кастрычніка («Залп Аўроры», 1960; «Латышскія стралкі», 1960), і вершы аб дружбе народаў («Сябры», 1946; «Не забытыя песні», 1954; «На Дняпры», 1957; «Украіне», 1957; «Мы ў радасці», 1959; цыкл вершаў 1960 г., прысвечаны латышскаму народу, — «Сірэны», «Райніса струны...», «Кветкі», «Кокле», «Сын рыбака»).

П. Пестрак захоплены падзеямі свайго часу і праслаўляе вялікія справы савецкага чалавека.

¹ П. Пестрак. Нява (верш.) У кн: Выбраныя творы. Мінск. 1947, с. 186.

У вершы «Калумбы» (1960) паэт праслаўляе тых, хто першымі ў сусвет паймчацца «бязмежным, зорным шляхам, да неспазнаных сонечных планет».

У 1958 г. Пестрак піша цікавы цыкл вершаў «З чэхаславацкага дзённіка» (вершы «Матка Лідзіцэ», «Радасціцэ», «Славачка», «У Карлавых Варах», «Чэсць працы»). Гераічнаму кітайскаму народу прысвяціў паэт свой верш «Шлях волатаў» (1947).

Часта звяртаецца паэт у сваіх творах да ролі мастака, паэта ў жыцці («Мастак», 1955; «Сярод паэтаў», 1960; «Другу невядомаму», 1960 і інш.). Некаторыя творы прысвячае паэт асобным пісьменнікам—Лермантаву («Ля помніка Лермантава», 1947), Максіму Горкаму («Аб мудрасці і любові», 1948), Янку Купалу («Памяці Янкі Купалы», 1943; «Поўначчу», 1947), Якубу Коласу («Якубу Коласу», 1946), Максіму Багдановічу («На магіле Максіма Багдановіча», 1960).

Надзвычай прыгожыя вершы П. Пестрака аб прыродзе, аб вольных прасторах Радзімы. Такіх вершаў многа. Тут можна назваць вершы «Дарогаю лясною...» (1946), «Дуб» (1946), «Жураўлі» (1940) і «Над Нёманам» з цыкла «Дарогаю лясною»; вершы «Бомы» (1956), «Верасы» (1956), «Дзівасіл» (1956), «Дарожка» (1956) і інш. з цыкла «Нарач»; верш «З асенніх матываў» (1950), у якіх паэтызуецца прырода Беларусі, а таксама вершы з цыкла «Шум мора», у якіх паэт апявае хараства Каўказа і, у асаблівасці, Чорнае мора (вершы «Над начной, калматай цемрай...», — 1947; «Зеленню шчаслівы», 1947; «Аганёк», 1947; «Горы», 1947 і інш.).

Паэзія Піліпа Пестрака славіць родную сацыялістычную краіну, яе людзей, іх думкі і справы, іх барацьбу за мір, апявае дружбу народаў, паэтызуе палі і лясы, мары і рэкі, горы і даліны, па якіх крочыць наперад вольны савецкі чалавек.

Звяртаючыся да прадстаўнікоў братніх рэспублік, Піліп Пестрак піша:

Сябры, нам радасна ісці
Дарогай прамяністай,
Свой край любіць, гарэць ў жыцці
Душою камуніста!

(«Сябры», 1946).

Піліп Пестрак многа працуе над удасканаленнем свайго паэтычнага майстэрства. У 1960 годзе паэт падарыў нам цыкл санетаў («Возера Свіцязь», «Другу невядомаму», «Залп «Аўроры», «Зямля», «Калумбы», «Карэнні», «Латышскія стралкі», «На магіле Максіма Багдановіча», «Рэха», «Сярод паэтаў»). З кожным годам ўсё больш пашыраецца тэматыка паэзіі Пестрака.

У 1945 годзе ў другім выпуску альманаха «Беларусь» і ў № 3 часопіса «Беларусь» былі апублікаваны першыя апавяданні П. Пестрака «Дзед Кандрат» і «Аўдоцця і яе ўнучак». У 1951 годзе чытач пазнаёміўся з першай кнігай яго прозы «Першыя ўсходы». У яе ўвайшла аповесць «Пачатак» (1946) і апавяданні. У 1957 г. выдадзена кніга апавяданняў «Неспадзяванак», у 1958 г.—«Лясная песня» і ў 1960—апавяданне «Камень».

Галоўнымі тэмамі апавяданняў П. Пестрака з'яўляецца партызанская барацьба на Беларусі ў гады Вялікай Айчыннай вайны (аповесць «Пачатак» (1946), апавяданні «Муж і жонка», 1945; «Лясная песня», 1947; «Аўдоцця і яе ўнучак», 1945; «Дзед Кандрат», 1943; «Гараць вёскі», 1946; «Генерал», 1947) і жыццё пасляваеннай і сучаснай вёскі («Першыя ўсходы», 1949; «Яе перамога», 1950; «Вярнуўся», 1953; «Неспадзяванак», 1956; «Таямнічы каляндар», 1956; «Путавод», 1956; «Імунітэт», 1956; «Гумно без варот», 1956; «Сінічкін у дарозе», 1959).

У некаторых апавяданнях Пестрак дае глыбокія псіхалагічныя характары, паказвае ўзаемаадносіны членаў сям'і («А гудок гудзеў», 1956; «Дзед за сцяною», 1956; «Куфэрачак», 1956 і інш.).

У 1960 годзе аўтар піша апавяданне пра маладую дзяўчыну на будаўніцтве («Наручны гадзіннік»). З шчырай цеплынёй расказвае пісьменнік аб дзецях («Сіла дружбы», 1955; «Пад шум бора», 1946).

Апавяданні «Далёкае і блізкае» (1947) і «Камень» (1954) прысвечаны мінуламу беларускага народа. Адно з іх расказвае аб правядзенні Першага Мая ў Заходняй Беларусі, якая знаходзілася пад уладай панскай Польшчы; падзеі апавядання «Камень» адбываюцца ў заходнебеларускай вёсцы ў пачатку XX стагоддзя.

У 1956 г. П. Пестрак напісаў цікавы нарыс «Падарожжа па Народнай Польшчы».

Самым буйным творам Піліпа Пестрака з'яўляецца яго двухтомны гісторыка-рэвалюцыйны раман «Сустрэнемся на барыкадах», напісаны пісьменнікам у 1948—1952 гг.

Змест гэтага рамана цесна ўвязваецца са зместам давераснёўскай пазіі пісьменніка. У гэтым рамане-эпапеі ў шырокім плане паказана гераічная барацьба працоўнага народа за сацыяльнае і нацыянальнае вызваленне, за ўз'яднанне Заходняй Беларусі з Савецкім Саюзам. Падзеі адбываюцца з 1921 года па 17 верасня 1939 г.

Першымі арганізатарамі рэвалюцыйнага руху ў большасці з'явіліся тыя, хто вярнуўся ў пачатку 20-х гадоў з Савецкай Расіі. Цэнтральны вобраз рамана—Андрэй Касцевіч, прафесійны рэвалюцыянер, якога аўтар паказвае нам у шматгранным кіпучым жыцці. І Андрэя Касцевіча і сьб-

роў яго па сумеснай барацьбе—старага камуніста Паддубнага, Санкоўскага, Гарагляда, Надзю Харашэвіч і інш. мы бачым і сярод народа, і за кратамі фашысцкай турмы, і ў сям'і. Аўтар яркава паказвае, як гэтыя выхадцы з самых гушчаў народа, вырастаюць у герояў-барацьбітоў. Сярод іх асабліва хвалюе чытача праўдзівы вобраз мужнай і нястомнай маладой падпольшчыцы, важака моладзі—Надзі Харашэвіч.

Добра паказана ў рамане класавая салідарнасць людзей розных нацый у барацьбе за народную ўладу, у барацьбе за камунізм. Многія раздзелы рамана насычаны сапраўднай паэзіяй барацьбы. Хораша напісаны старонкі і аб «чыстым... і ў той жа час зямным» (па выразу А. Фадзеева)¹ каханні Андрэя і Надзі. Вельмі паэтычныя у рамане малюнкi прыроды Беларусі (асабліва ў раздзеле «Лясныя сцежкі»).

Высокую ацэнку раману П. Пестрака даў Аляксандр Фадзееў у пісьме да пісьменніка ад 21 лютага 1955 года. «Закончил вчера чтение Вашего романа «Встретимся на баррикадах»,—пісаў Фадзееў,—и до сих пор нахожусь под его впечатлением. Не потому, что роман Ваш лишен недостатков,—нет, недостатки есть, подчас и крупные,—но в целом это очень ясное чистое произведение большой воспитательной силы.—в этом смысле я, помимо всего прочего, прочел его с пользой для себя: многое узнал, что было известно глухо и внешне,—изнутри. А главное достоинство романа в том, что в нем даны замечательные образы людей из народа (такие, например, как отец Андрея) и людей, беззаветно борющихся за народную свободу и счастье—людей, порожденных тем же народом, Андрей, Надя (Ольга) и многие другие».²

Калі ў час Дэкады беларускага мастацтва і літаратуры ў Маскве (11—21 лютага 1955 г.) абмяркоўваўся раман П. Пестрака «Сустрэнемся на барыкадах», В. Н. Ажаеў гаварыў: «Меня роман Ф. Пестрака взволновал и обрадовал. Это—книга громадной эмоциональной силы, полная горечи, гнева, любви к народу и гордости за него. Правильно говорили, что это народная эпопея о том, как почти двадцать лет, под игом панской Польши, в самой гуще народа Западной Белоруссии жило, ширилось и непрерывно росло революционное коммунистическое движение, ставившее себе задачу воссоединения с Советской Белоруссией.

Значение книги трудно переоценить. Она призвана сыграть большую воспитательную роль: наша советская молодежь увидит в Андрее Костевиче, Иване Поддубном, Саше Гриневецком, в Наде и других героях книги образцы для подражания.

¹ Часоп. «Советская Отчизна», 1956, № 6, с. 138.

² Там жа, с. 136.

Неукротимая воля и самоотверженность этих людей, большевиков разных поколений, их преданность Родине и делу коммунизма показаны с такой редкой силой, что думаешь о них с волнением и гордостью. Читаешь, и тебя не покидает чувство тревоги и сочувствия к этим людям, которым ничто не страшно: ни тюрьма, ни пытки, ни смерть, которые все отдают ради будущего своего народа».¹

Раман «Сустрэнемся на барыкадах», перакладзены на рускую і ўкраінскую мовы, стаў адным з любімых твораў савецкага чытача.

Піліп Пестрак знаходзіцца зараз у росквіце творчых сіл. Письменник актыўна ўдзельнічае ў друку, часта змяшчае на старонках часопісаў і газет успаміны аб рэвалюцыйнай барацьбе беларускага народа і нарысы і артыкулы на актуальныя тэмы. Письменник пільна сочыць за развіццём беларускай літаратуры і выступае ў друку з рэцэнзіямі на новыя кнігі.² Зараз П. Пестрак працуе над раманам аб пасляваенным перыядзе жыцця беларускага народа. У комплексе ідэй рамана вядучае месца займае тэма аб зямлі, яе ўпарадкаванні, спалучэнні з навукай. Раман завецца—«Серадзібор».³

* *

---

¹ Декада беларускага мастацтва і літаратуры ў Маскве. 1955. Сб. матэрыялаў. Мінск, Госиздат БССР, 1956, с. 338.

² На кн: **Русаў, А.** На родных палатках (Ч. «Беларусь», 1947, № 5, с. 30); **Зарыцкі, А.** Арліная крыніца. (ЛІМ, 1948, 20 сакав.); **Сабаленка, Р.** З родных крыніц (ЛІМ, 1950, 17 чэрв.); **Карпаў, У.** Без нейтральнай паласы (Ч. «Польмя», 1951, № 5, с. 149—151); **Корбан, У.** Мы іх ведаем. (Ч. «Беларусь», 1951, № 5, с. 30); **Дуброўскі, І.** Зямля маладзее (ЛІМ, 1951, 29 верас.); **Шахавец, У.** Насустрэч (Ч. «Беларусь», 1952, № 2, с. 29—30); **Мележ, І.** У гарах дажджы. (Ч. «Польмя», 1958, № 3, с. 183—185); **Хадкевіч, Т.** Даль палявая (Газ. «Сов. Бел.», 1958, 15 окт.).

³ Першая частка рамана апублікована ў часоп. «Польмя», 1961, №№ 1 і 2.

„Мой друг, я веру ў сілу чалавека!“
П. Пестрак¹

КНІГІ ПІЛІПА ПЕСТРАКА

1. **На варце.** [Вершы]. Мінск, Дзяржвыд пры СНК БССР, 1940. 132 с. 5.000 экз. 4 р. 50 к.

Першая кніга паэта змяшчае вершы 1927—1939 гг., створаныя ва ўмовах белалпольскай акупацыі Заходняй Беларусі. Большасць з іх напісана аўтарам за кратамі фашысцкай турмы. Толькі вершы 1927—1928 гадоў маюць памету «Вёска Сакаўцы». Пад вершамі 1929 году стаіць ужо подпіс «Пружанскі астрог», а пад вершамі 1930—1939 гадоў—«Гродзенскі астрог» або «Вільна—астрог Лукішкі».

Некаторыя са змешчаных тут вершаў друкаваліся раней у прагрэсіўных заходнебеларускіх часопісах і газетах. Але толькі ў Савецкім Саюзе была выдадзена першая кніга аўтара.

Да кнігі змешчаны ўступ «Ад аўтара», у якім Піліп Пестрак коратка знаёміць савецкага чытача са сваім жыццём і дзейнасцю. Аб сваіх вершах ён пісаў: «Выражаючы думкі народа пісаў я свае падпольныя і турэмныя вершы, напаўняючы іх кіпучай нянавісцю да ворага».

Рэцэнзіі на кн: Часоп. «Польмя рэвалюцыі», 1941, № 1, с. 178—180 (У. Агіевіч).

2. **За сваю Айчыну.** Вершы. Мінск, Дзяржвыд БССР, 1946. 121 с. 8.000 экз. 6 р.

У кнізе змешчана аўтабіяграфія «Ад аўтара», у якой П. Пестрак сам вызначае змест сваёй кнігі.

«Цэнтральнай тэмай маіх вершаў,—піша аўтар,—было асноўнае пытанне жыцця ў Заходняй Беларусі,—гэта барацьба за Край Саветаў, за сваю Айчыну».

У прапануемы чытачу зборнік «За сваю Айчыну» увайшлі пад агульным загаловам «На варце» вершы перыяда барацьбы Заходняй Беларусі супроць польскай акупацыі. Гэтыя вершы былі выданы ў 1940 годзе асобным зборнікам «На варце», але нямецкія фашысты-вандалы знішчылі нашы бібліятэкі, і цяпер гэтыя вершы перавыдаюцца нанова. Апрача гэтага, у зборнік увайшлі вершы перыяда вызвалення Заходняй Беларусі пад агульнай назвай «Вызваленне» і вершы перыяда Айчынай вайны пад назвай «Дарогамі вайны» (стар. 121).

¹ Пестрак П. Мастак (верш). Часоп. „Польмя“, 1955, № 12, с. 66.

Рэцэнзіі на кн: Часоп. «Польмя», 1946, № 11, с. 127—135 (Я. Шарахоўскі). Газ. «Літаратура і мастацтва», 1946, 22 кастр. (В. Таўлай); «Чырвоная змена», 1946, 19 верасня (С. Цымбалін).

3. Выбраныя творы. [Вершы. 3 уступным артыкулам П. Глебкі]. Мінск, Дзяржвыд БССР, 1947, 190 с. 4.000 экз. 5 р. 60 к., пер. 60 к.

Выбраныя вершы 1927—1947 гг. Творы 1927—1945 гадоў у асноўным паўтараюць папярэдні зборнік. Пасляваенныя вершы прысвечаны ў пераважнай сваёй большасці аднаўленню нашай краіны, дружбе народаў СССР, красе савецкага чалавека і роднай прыроды.

Уступны артыкул паэта Пятра Глебкі знаёміць чытача з творчым шляхам Піліпа Пестрака.

Рэцэнзіі на кн: Газ. «Літаратура і мастацтва», 1948, 10 ліпеня (С. Майхровіч); «Савецкі селянін», 1948, 29 жніўня (А. Марціновіч); «Гродзенская праўда», 1948, 3 кастр. (А. Верас).

4. Першыя ўсходы. [Аповесць і апавяданні]. Мінск, Дзяржвыд БССР, 1951. 188 с. 10.000 экз. 5 р.

Аповесць «Пачатак» (1946) і апавяданне «Муж і жонка» (1945), змешчаныя ў зборніку, прысвечаны падзеям Вялікай Айчыннай вайны. Яны апавядаюць аб барацьбе мірнага беларускага народа супроць нямецка-фашысцкіх захопнікаў у тыле ворага. Астатнія апавяданні 1949—1950 гг.—«Першыя ўсходы», «Як для скрыпкі струны», «На святанні» і «Яе перамога» прысвечаны людзям беларускай вёскі ў першыя пасляваенныя гады. У іх паказаны эпізоды з калгаснага будаўніцтва ў заходніх раёнах Беларусі.

Рэцэнзіі на кн: Часоп. «Беларусь», 1952, № 8, с. 30. (Б. Бур'ян); газ. «Бальшавік Палесся», 1948, 10 ліп. (І. Навуменка, пра апов. «Пачатак»).

5. Сустрэнемся на барыкадах. Раман. Мінск, Дзяржвыд БССР, 1954. 10.000 экз.

Кн. 1. (ч. 1—3). 453 с. з іл., 2 л. іл. 9 р. 50 к.

Кн. 2. (ч. 4—5). 547 с. з іл., 1 л. іл. 11 р. 25 к.

Першая частка рамана ўпершыню выдадзена ў 1951 годзе.

Гісторыка-рэвалюцыйны раман (1948—1952) аб барацьбе беларускага народа за сваё сацыяльнае і нацыянальнае вызваленне ва ўмовах былой Заходняй Беларусі. Падзеі адбываюцца ў 1921—1939 гг.

Рэцэнзіі на кн:

У кн.: Декада беларускага искусства и литературы в Москве. Минск, Госиздат БССР, [1956], с. 328—341. (Обсуждение белорусских прозаиков, поэтов и критиков. 14—18 февр. 1955 г., выступления З. С. Кедринной, В. В. Иванова, П. И. Шабунина, М. Л. Златогорова, В. Н. Ажаева); Кучар, А. Аб мастацкай прозе. Мінск, 1961, с. 193—245.

Часоп. «Октябрь», 1955, № 8, с. 185—187 (Ивашенко).—«Польмя», 1952, № 5, с. 152—155 (А. Есакоў); 1954, № 3, с. 125—130 (А. Сідарэнка); 1955, № 6, с. 107—116 (Я. Герцовіч).—«Советская Отчизна», 1954, № 5, с. 138—145 (В. Влдомирцев); 1956, № 6, с. 136—138 (А. Фадеев—письмо Ф. С. Пестраку от 21/11-1955 г.).—«Неман», 1960, № 6, с. 125—136 (А. Кучар).—«Славяне», 1956, № 4, с. 53—55 (Д. Політыко).—«Беларусь», 1952, № 5, с. 30; 1954, № 1, с. 22 (Я. Шарахоўскі).—«Весті Акад. навук БССР», серыя грамад. навук., 1957, № 2, с. 83—94. (К. Хромчанка).

Газ. «Звязда», 1952, 16 красав. (А. Крайко); 1954, 7 ліп. (Д. Палітыка).—«Советская Белоруссия», 1952, 2 апр. (И. Жидович); 1954, 31 авг. (М. Криштофович).—«Литературная газета», 1955, 15 февр. (И. Карабутенко); 1955, 17 февр. (Мастерство романиста).—«Литература і мастацтва», 1950, 1 красав. (Г. Шчарбатаў); 1950, 13 мая (Г. Шчарбатаў); 1951, 17 лютага (Г. Шчарбатаў); 1954, 8 мая (Я. Казека); 1954, 11 верас. (А. Мальдзіс); 1954, 30 кастр. (Д. Палітыка); 1958, 16 жніўня (К. Хромчанка).—«Калгасная праўда», 1952, 9 ліп. (Я. Міско).—«Чырвоная змена», 1950, 29 красав. (Я. Казека).—«Сталинская молодежь», 1954, 10 окт. (Б. Гордей).—«Бальшавік Палесся», 1948, 10 ліп. (І. Навуменка).—«Гродзенская праўда», 1952, 17 лют. (А. Есакоў).—«Зара», 1952, 9 лют. (М. Засім і Х. Жычка); 1954, 22 кастр. (А. Крайко).—«За Радзіму», 1954, 3 студз. (П. Вераб'ёў).—«Савецкая Радзіма», 1953, 16 жніўня (Н. Касцян).—«Чырвоная звязда», 1953, 9 снеж. (В. К्लешчанка).

6. Неспадзяванак. Апавяданні. Мінск, Дзяржвыд БССР, 1957. 46 с. (Б-чка беларускага нарыса і апавядання).

Апавяданні 1950—1956 гг. аб людзях пасляваеннай і сучаснай калгаснай вёскі («Вярнуўся», «А гудок гудзеў...», «Як для скрыпкі струны», «Неспадзяванак», «Таямнічы каляндар», «Путавод».¹

7. Лясная песня. Апавяданні і нарысы. Мінск, Дзяржвыд БССР, 1958. 272 с. 10.000 экз. 3 р. 85 к.

Кнігу адкрывае цыкл апавяданняў з жыцця беларускіх сялян у час нямецка-фашысцкай акупацыі. У іх паказана барацьба простых савецкіх людзей за сваю Айчыну («Лясная песня», «Аўдоця і яе ўнучак», «Дзед Кандрат», «Гараць вёскі», «Генерал»).

Большасць апавяданняў маюць эпізоды з жыцця калгаснікаў («Вярнуўся», «Раздвоены», «Як для скрыпкі струны», «Неспадзяванак», «А гудок гудзеў...», «Путавод», «Дзіця», «Імунітэт», «Гумно без варот», «Таямнічы каляндар», «Дзед за сцяною», «Куфэрачак»).

У апавяданні «Апошні крыж» аўтар расказвае аб жыцці беларускага селяніна ў ЗША і яго звароце ў родную вёску.

Хлопчыку Косціку і яго сябрам прысвечана апавяданне «Сіла дружбы». Асобае месца займае ў кнізе апавяданне «Камень», якое пераносіць нас у заходнебеларускую вёску пачатку 20-га стагоддзя і паказвае рэакцыйную дзейнасць ксяндзоў.

Апошнімі змешчаны запіскі аб паездцы групы беларускіх пісьменнікаў і артыстаў Акадэмічнага беларускага тэатра імя Янкі Купалы ў Польскую Народную Рэспубліку для ўдзелу ў «Днях беларускай культуры» («Падарожжа па Народнай Польшчы»).

Рэцэнзіі на кн:

Часоп. «Дружба народов», 1959, № 6, с. 248—249 (А. Сабалеўскі). «Беларусь», 1958, № 12, с. 38 (Я. Герцовіч).

Газ. «Мінская праўда», 1959, 6 мая (А. Налівайка); «Літаратура і мастацтва», 1958, 20 верас. (А. Семяновіч).

8. Камень. Апавяданне. Мінск, Дзяржвыд БССР, 1960, 45 с. (На вокл.: Б-чка атэіста). 10.000 экз. 55 к.

Падзеі апавядання адбываюцца ў пачатку XX стагоддзя ў заходнебеларускай вёсцы. Аўтар ярскава паказвае ў ім жабрацтва і прыгнечанасць.

¹ Упершыню апавяданне друкавалася пад назваю «Прыгоды Чаравакі».

наць народных мас і прыгнятальніцкую ролю служак Ватыкана. Уся дзейнасць ксяндзоў сярод сялян была накіравана на тое, каб духоўна заняволіць народ, спекулюючы на яго цемнаце і жабрацтве. З індыўідуальным пратэстам супроць рэакцыйнай дзейнасці мясцовых ксяндзоў выступае ў апавяданні народнік Ян Нітка.

ТВОРЫ, ЯКІЯ НЕ УВАЙШЛІ У КНІГІ П. ПЕСТРАКА¹

9. **А ўсё-ж-такі яны выраслі** (апав.) Часоп. «Беларусь», 1956, № 5, с. 7—8.

10. **Аб вясне...** (верш). Часоп. «Беларусь», 1960, № 2, с. 10.

11. **Аб мудрасці і любві.** Памяці Максіма Горкага. (Верш). Часоп. «Беларусь», 1948, № 6, с. 7.

12. **Бацькавы гузікі** (гумарэска). Газ. «Звязда», 1960, 17 красав., № 90.

13. **Белы комін...** (верш). Газ. «Літаратура і мастацтва», 1957, 14 снеж., № 99.

14. **Бомы** (верш з цыкла «Нарач»). Часоп. «Беларусь», 1957, № 3, с. 13.

15. **Бяссмерце** (верш). Часоп. «Маладосць», 1953, № 1, с. 4.

16. **Верасы** (верш з цыкла «Нарач»). Газ. «Літаратура і мастацтва», 1956, 13 кастр., № 42.

17. **Возера Свіцязь** (санет). Часоп. «Полымя», 1960, № 8, с. 57.

18. **Воўк** (верш з цыкла «Дарогаю лясною»). Часоп. «Беларусь», 1946, № 5—6, с. 74.

19. **Да сонца...** (верш). Газ. «Звязда», 1960, 21 студз., № 17.

20. **Далёкае і блізкае** (апав.) Газ. «Савецкі селянін», 1947, 1 мая, № 35.

---

¹ Тут паказаны толькі пасляваенныя творы пісьменніка, якія друкаваліся ў перыядычных выданнях і якія лёгка знайсці ў бібліятэках. Звесткі дадзены па 15 студз. 1961 года ўключна.

21. «Дарогаю лясною ўсё еду, еду я...» (верш з цыкла «Дарогаю лясною»). Часоп. «Беларусь», 1946, № 5—6, с. 74.
22. **Дарожка** («Адпывалі ціха хвалі...»), верш з цыкла «Нарач». Часоп. «Беларусь», 1957, № 3, с. 13.
23. **Дваццаць адзін** (верш). Часоп. «Беларусь», 1959, № 4, с. 2.
24. **Дзівасіл** (верш з цыкла «Нарач»). Газ. «Літаратура і мастацтва», 1956, 13 кастр., № 42.
25. **Другу невядомаму** (санет). Часоп. «Беларусь», 1960, № 2, с. 10.
26. **З асенніх матываў** (верш). Часоп. «Беларусь», 1950, № 11, с. 13.
27. **Залатая зорка** (апов.). Часоп. «Беларусь», 1960, № 5, с. 16.
28. **Залп «Аўроры»** (санет). Часоп. «Полымя», 1960, № 3, с. 3.
- 28а. **Зязюля** (верш). Часоп. «Беларусь» 1960, № 12, с. 7.
29. **Зямля** (санет). Часоп. «Полымя», 1960, № 6, с. 77.
30. **Калумбы** (санет). Газ. «Літаратура і мастацтва», 1960, 9 верас., № 73.
31. **Карэнні** (санет). Часоп. «Полымя», 1960, № 8, с. 57.
- 31а. **Кветкі** (верш). Часоп. «Беларусь», 1960, № 12, с. 7.
- 31б. **Кокле** (верш). Часоп. «Беларусь», 1960, № 12, с. 7.
- 31в. **Кліч Тараса** (верш). У кн: Сястры Украіне. Мінск, ДВБ, 1954, с. 108—109.
32. **Латышскія стралкі** (санет). Часоп. «Полымя», 1960, № 3, с. 3.
33. **Ля студні** (верш з цыкла «Нарач»). Часоп. «Беларусь», 1957, № 3, с. 13.
34. **Мастак** (верш). Часоп. «Полымя», 1955, № 12, с. 65—66.
35. **Матка Лідзіцэ** (верш з цыкла «З чэхаславацкага дзённіка»). Часоп. «Полымя», 1959, № 1, с. 105—106.
36. **Маяк** (верш). Часоп. «Полымя», 1956, № 2, с. 3.
37. **Мне помніца** (верш). Часоп. «Беларусь», 1949, № 10, с. 9.
38. **Мы ў радасці** (верш). Газ. «Літаратура і мастацтва», 1959, 31 кастр., № 86.
39. **На Дняпры** (верш). Газ. «Літаратура і мастацтва», 1957, 14 верас., № 74.
40. **На зямлі партызанскай**. (Нарыс аб старшыні калгаса імя Варашылава Ленінскага раёна Брэсцкай вобласці, Васілю Захаравічу Каржу—былым камандзіру Пінскага злучэння партызан). Часоп. «Беларусь», 1955, № 11, с. 3—6.
41. **На магіле Максіма Багдановіча** (санет). Часоп. «Полымя», 1960, № 6, с. 77.

42. **Наручны гадзіннік** (апав.) Газ. «Літаратура і мастацтва», 1960, 27 мая, № 43.
43. **Не забыты песні...** (верш). Газ. «Літаратура і мастацтва», 1954, 22 мая, № 21.
44. **Пад славацкія песні** (апав.) Часоп. «Беларусь», 1946, № 8, с. 40—41.
45. **Пад шум бору** (апав.) Часоп. «Бярозка», 1946, № 4, с. 5—6.
46. **Памяці Харужай** (верш). Газ. «Звязда», 1960, 9 мая, № 108.
47. **Партрэт** (верш). Часоп. «Беларусь», 1950, № 4, с. 2 газ. «Зара», 1957, 29 лістап.; газ. «Гродзен. праўда», 1958, 8 чэрв.
48. **Партызаны ў рэйдзе**. Урывак з трылогіі «Камісар Шчупак». Газ. «Літаратура і мастацтва», 1957, 3 ліпеня, № 53.
49. **Першы трактар** (песня). Газ. «Літаратура і мастацтва», 1949, 19 сакав., № 13.
50. **Пушкінская восень** (верш). Газ. «Літаратура і мастацтва», 1949, 4 чэрв., № 24.
51. **Радасціэ** (верш з цыкла «З чэхаславацкага дзённіка»). Часоп. «Полымя», 1959, № 1, с. 106—107.
- 51а. **Райніса струны** (верш). Часоп. «Беларусь», 1960, № 12, с. 7.
52. **Растуць пакаленні...** (верш). Часоп. «Беларусь», 1950, № 5, с. 4.
53. **Родныя мясціны** (верш). Газ. «Савецкі селянін», 1947, 14 жніўня, № 65.
54. **Рэха**. («Мне не забыць страты гэтай...»), верш 1956 г. з цыкла «Нарач». Газ. «Літаратура і мастацтва», 1956, 13 кастр., № 42.
55. **Рэха**. («У цішыні, прытоенай нібыта...»), санет, 1960. Часоп. «Полымя», 1960, № 6, с. 78.
56. **Серадзібор**. (Першая частка рамана). Часоп. «Полымя», 1961, №№ 1 і 2; (Урыўкі з рамана). Часоп. «Беларусь», 1958, № 11, с. 16—17; газ. «Літаратура і мастацтва», 1960, 11 кастр., № 82 (пад назв. «У заповітным кутку»).
57. **Сінічкін у дарозе** (апав.) Часоп. «Беларусь», 1959, № 5, с. 19—20.
- 57а. **Сірэны** (верш). Часоп. «Беларусь», 1960, № 12, с. 7.
58. **Славачка** (верш з цыкла «З чэхаславацкага дзённіка»). Часоп. «Полымя», 1959, № 1, с. 105.
59. **Слаўлю край свой родны** (верш). Газ. «Літаратура і мастацтва», 1949, 1 студз., № 1.
- 59а. **Сын рыбака** (верш). Часоп. «Беларусь», 1960, № 12, с. 7.
60. **Сонца** (верш). Газ. «Зара» (Брэст), 1958, 12 кастр., № 203.

61. **Сярод паэтаў** (санет). Часоп. «Беларусь», 1960, № 2, с. 10.

62. **Так сказаў капітан** (верш). Газ. «Літаратура і мастацтва», 1957, 19 кастр., № 84.

63. **У Карлавых Варах** (верш з цыкла «З чэхаславацкага дзённіка»). Часоп. «Полымя», 1959, № 1, с. 105.

64. **Украіне** (верш). Газ. «Літаратура і мастацтва», 1957, 25 снежня, № 102.

65. **Хлопчыку** (верш). Часоп. «Полымя», 1951, № 1, с. 79.

65а. **Чацвёрты ордэн**. Верш. Газ. «Чырвоная змена», 1948, 2 лістап., № 134.

66. **Чэсць працы** (верш з цыкла «З чэхаславацкага дзённіка»). Часоп. «Полымя», 1959, № 1, с. 106.

67. **Шлях волатаў** (верш). Газ. «Літаратура і мастацтва», 1947, 11 лістап., № 46.

68. **Энгельс** (верш). Газ. «Літаратура і мастацтва», 1950, 2 снежня, № 49.

69. **Як прыгожа!** (верш). Часоп. «Беларусь», 1949, № 12, с. 16; газ. «Зара» (Брэст), 1958, 12 кастр., № 203.

ТВОРЫ П. ПЕСТРАКА У ПЕРАКЛАДЗЕ НА РУСКУЮ МОВУ

70. **Встретимся на баррикадах**. Роман. Авториз. пер. с белорус. Е. Мозолькова и А. Кленова. [Доработ. изд.]. М., «Советский писатель», 1956, 743 с., 1 л. илл. 150.000 экз. 15 р.

Первое издание этого перевода было выпущено тем же издательством в 1955 г., в количестве 30.000 экз.

71. **Встретимся на баррикадах**. Роман. Кн. 1—2. [Авториз. пер. с белорус. П. Кобзаревского]. Минск, Госиздат БССР, 1956, 100.000 экз.

Кн. 1. 364 с. 8 р. 80 к.

Кн. 2. 451 с. 10 р. 50 к.

72. **Поэзия. Под родной кровлей. Дорожка. На страже. Друзья. Якубу Коласу**. (Стихи в пер. Н. Брауна, Н. Сидоренко, В. Цвелева и В. Потаповой).—В кн.: Антология белорусской поэзии. М., Гослитиздат, 1952, с. 310—316.

73. **Мальчику** (стих). Пер. с белорус. Н. Рыленкова. Смоленский альманах, кн. 8, 1951, с. 24.

74. **Маяк** (стих). Пер. с белорус. И. Григорьевы. Газ. «Советская Белоруссия», 1956, 24 янв.; «Ленинградская правда», 1957, 13 сент.

75. **Вернулся** (рассказ). Пер. с белорус. И. Скопарова. Ж. «Советская Отчизна», 1954, № 3, с. 34—37.

76. **Неожиданность** (рассказ). Пер. с белорус. И. Скопарова. Ж. «Советская Отчизна», 1958, № 6, с. 73—76.

77. **Яблонька**. Отрывок из повести «Середибор». Авториз. пер. с белорус. А. Миронова. Газ. «Советская Белоруссия», 1960, 7 февр.

ЛІТАРАТУРА АБ ЖЫЦЦІ І ТВОРЧАСЦІ П. ПЕСТРАКА

1. Аўтабіяграфічныя матэрыялы.

Пестрак, П. Ад аўтара (1940). У кн: Пестрак, П. На варце. Мінск, ДВБ, 1940, с. 3—6.

Пестрак, П. Ад аўтара (1946). У кн: Пестрак, П. За сваю Айчыну. Мінск, ДВБ, 1946, с. 118—121.

2. Біяграфічная і крытычная літаратура.¹

Хромчанка, К. Піліп Пестрак. Мінск, Выд. Акад. навук БССР, 1960. 191 с. з партр. і іл. (Акад. навук БССР. Ін-т літаратуры імя Янкі Купалы). 5.000 экз. 5 р. 80 к.

Манаграфія аб жыцці і літаратурнай дзейнасці П. Пестрака. Кніга знаёміць чытача з літаратурнай і грамадска-палітычнай дзейнасцю пісьменніка, раскрывае характэрныя асаблівасці яго творчага метаду. Даючы ідэйна-мастацкі аналіз паэтычных і празаічных твораў П. Пестрака, аўтар кнігі ўдзяляе асаблівую ўвагу гісторыка-рэвалюцыйнаму раману «Сустрэнемся на барыкадах». Гэтаму раману прысвечана спецыяльная глава кнігі «Майстэрства Пестрака-раманіста».

У канцы кнігі змешчана бібліяграфія твораў пісьменніка.
Рэцэнзіі на кн.: Часоп. «Польмя», 1961, № 1, с. 186—190 (Ю. Канэ).

Молдавский, Дм. Маяковский и поэзия народов СССР. Л., Сов. писатель, 1951. 207 с. 10.000 экз. 6 р. 50 к.

Аб творчай вучобе П. Пестрака ў Ул. Маякоўскага гл. на стар. 59—62.

Письменники Савецкай Беларусі. Кароткі біяграфічны даведнік. Мінск, Дзяржвыд БССР, 1959. 499 с. 10.000 экз. 6 р. 20 к.

¹ Артыкулы і рэцэнзіі на асобныя кнігі П. Пестрака змешчаны ў анатацыях да гэтых кніг (гл. раздзел «Кнігі Пестрака»).

На стар. 341—343 змечшаны партрэт і біяграфія П. Пестрака.

Глебка, П. Піліп Пестрак.—У кн: *Пестрак, П.* Выбраныя творы. Мінск, Дзяржвыд БССР, 1947, с. 3—10.

Кірычэнка, Т. і Аржаева, Л. Дакументы расказваюць. [Матэрыялы дзярж. архіва Гродзен. вобл. аб жыцці і падпольнай дзейнасці пісьменніка Піліпа Пестрака ў гады польскай акупацыі]. Газ. «Літаратура і мастацтва», 1959, 18 крас.

Крайко, А. і Крайко, С. Пісьменнік-рэвалюцыянер. [Аб жыцці і літаратурнай дзейнасці П. Пестрака]. Часоп. «Полымя», 1958, № 11, с. 154—163.

Танк М. Пісьменнік-барацьбіт. [Да 50-годдзя з дня нараджэння П. Пестрака]. Газ. «Літаратура і мастацтва», 1953, 5 снеж.

Таўлай, В. Піліп Пестрак. Газ. «Звязда», 1940, 11 сакав.

Хромчанка, К. Г. Давераснёўская творчасць П. Пестрака і рэвалюцыйная літаратура Заходняй Беларусі.—У кн: *Беларуская літаратура. Даследаванні і публікацыі* (Акад. навук БССР. Ін-т літаратуры), т. 2, 1959, с. 220—242.

АЛФАВІТНЫ ПАКАЗАЛЬНІК ТВОРАЎ ПІЛІПА ПЕСТРАКА¹

А

- А гудок гудзеў (апав., 1956)—6,7
 А ўсё-ж-такі яны выраслі (апав., 1956)—9
 Аб Леніне вялікім (верш, 1941)—2,3
 Аб мудрасці і любві (верш, 1948)—11
 Аганёк (верш з цыкла «Шум мора»)—3
 Агурэчны укроп (верш, 1936)—1, 2, 3
 Апошні крыж (апав., 1957)—7
 Армія Чырвоная (верш, 1940)—2,3
 Аўдошця і яе ўнучак (апав., 1945)—7

Б

- Бацькавы гузікі (гумарэска)—12
 Белы комін (верш, 1957)—13
 Бой над Нямігай (1920). З паэмы «Шум сасон», 1938—1, 2, 3
 Бомы (верш 1956 г. з цыкла «Нарач»)—14
 Бура (верш, 1937)—1; (пад назвай «Нёман»)—2,3
 Была яна,—прытоена дрыжала (верш, 1937)—1,2 (пад назв.: «Імгненне»)
 Бяссмерце (верш, 1953)—15

В

- Верасы (верш, 1956 г. з цыкла «Нарач»)—16

- Віцебск (верш, 1945)—2
 Возера Свіцязь (санет, 1960)—17
 Восень (з паэмы «Шум сасон», 1936)—1,2
 Восень канае (Верш, 1937)—1, 2, 3
 Воўк (верш 1946 г. з цыкла «Дарогаю лясною»)—18
 Вулей (верш з цыкла «Дарогаю лясною»)—3
 Вярнуўся (апав., 1953)—6, 7; у пер. на рус. мову—75
 Вясна мая (верш, 1940)—2, 3

Г

- Гадзіна мукі (верш, 1937)—1, 2, 3.
 Гамлет (верш, 1937)—1
 Ганцы (паэма, 1929). Урыўкі пад назв.: «Гэй, балоты!...»—1, 3; «Калыханка»—1; «Мацуйся!»—1, 2, 3.
 Гараць вёскі (апав., 1946)—7
 Генерал (апав., 1947)—7
 Голад (верш, 1937)—1, 3.
 Голас у пушчы (верш 1945 г. з цыкла «Дарогаю лясною»)—3.
 Гоман ночы свае чары рассяў... (верш, 1930)—1, 3
 Горы (верш 1947 г. з цыкла «Шум мора»)—3.
 Грэчка (верш, 1937)—1, 2, 3.
 Гумно без варот (апав., 1956)—7.
 Гэй, балоты! (з паэмы «Ганцы», 1929)—1, 3.

Д

- Да сонца (верш, 1960)—19
 Дала мне кашы картаплянай

¹ Лічбы адсылаюць да парадкавых нумароў, пад якімі ў раздзеле «Кнігі П. Пестрака» змешчаны зборнікі, уключаючыя даны твор.

- (верш, 1936)—1, 2. (пад назв.: «Пад роднай страхой»).
- Далёкае і блізкае (апав., 1947)—20.
- Дарогаю лясною (цыкл вершаў)—3, 18, 21.
- Дарогаю лясною ўсё еду, еду я... (верш 1946 г. з цыкла «Дарогаю лясною»)—21.
- Дарожка («Дарожка з вербаў выбягала...»), верш, 1936—1, 2, 3; у пер. на рус. мову—72.
- Дарожка («Адпльвалі ціха хвалі...») верш 1956 г. з цыкла «Нарач»—22.
- Даўны знаёмы (верш, 1940)—2, 3.
- Дваццаць адзін (верш, 1959)—23.
- Дзед за сцяною (апав., 1956)—7.
- Дзед Кандрат (апав., 1943)—7.
- Дзень вызвалення (верш, 1944)—2, 3.
- Дзівасіл (верш, 1956)—24.
- Дзіця (апав., 1956)—7.
- Дзядзька-беларус (верш, 1944)—2, 3.
- Дзяўчынка (верш з цыкла «Дарогаю лясною»)—3.
- Дні (верш, 1927)—1, 3.
- Другу невядомаму (санет, 1960)—25.
- Дуб (верш з цыкла «Дарогаю лясною») —3

Е

- Еду ў Мінск (верш, 1940)—2, 3.

Ж

- Жураўлі (санет з цыкла «Дарогаю лясною»)—3.

З

- З асенніх матываў (верш, 1950)—26.
- З дум Кабзара (верш, 1943)—2, 3.
- З чэхаславацкага дзённіка (цыкл вершаў)—35, 51, 58, 63, 66.
- Закатаваная (паэма, 1937). Урыўкі пад назв.: «Бярозанька»—1, 3; «Нёман (Бура)»,—1; «Бура»—2.
- Закончана дарога (верш, 1945)—2, 3.
- Залатая зорка (апав., 1960)—27.
- Залп «Аўроры» (санет, 1960)—28.
- Заходняй (верш 1945 г. з цыкла

- «Дарогаю лясною»)—3.
- Заходняй Беларусі (верш, 1939)—2 (пад назв.: «Краіне»), 3.
- Зашумі ты бор... (верш, 1939)—2, 3.
- Зеленню шчаслівы (верш з цыкла «Шум мора»)—3.
- Зязюля (верш, 1960)—28 а.
- Зямля (санет, 1960)—29.

I

- Іграе вецер на скрыпцы (верш, 1936)—1, 2, 3.
- Ідзем (верш, 1945)—2, 3.
- Імгненне (верш, 1937)—1 (пад назв.: «Была яна,—прытоена дрыжала...»), 2.
- Імунітэт (апав., 1956)—7.

K

- Каласы (верш, 1937)—1, 2, 3.
- Калумбы (санет, 1960)—30.
- Калыханка (з паэмы «Ганцы»)—1.
- Камень (апав., 1954)—7, 8.
- Камісар Шчупак (трылогія, урывак пад назв. «Партызаны ў рэйдзе»)—48.
- Карэні (санет, 1960)—31.
- Кветка (верш 1947 г. з цыкла «Шум мора»)—3.
- Кветкі (верш, 1960)—31 а.
- Кліч Тараса (верш, 1954)—31 в.
- Кокле (верш, 1960)—31 б.
- Краіне (верш, 1939)—2, 3 (пад назв.: «Заходняй Беларусі»).
- Красуй, мая краіна... (песня)—2.
- Куфэрачак (апав., 1956)—7.

Л

- Латышскія стралкі (санет, 1960)—32.
- Ленінграду (верш, 1947 г. з цыкла «Шум мора»)—3.
- Лесам валодаюць цёмныя сілы (верш, 1944)—2, 3.
- Ля Пасіанарыя (верш, 1939)—1, 2, 3.
- Ля помніка Лермантава (верш 1947 г. з цыкла «Шум мора»)—3.
- Ля студні (верш, 1956 г. з цыкла «Нарач»)—33.
- Лясная песня (апав., 1947)—7.
- Ляснік (верш з цыкла «Дарогаю лясною»)—3.

М

- Марш (верш, 1938)—1, 2, 3.
 Марш Ракасоўскага (верш, 1945)—2, 3.
 Мастак (верш, 1955)—34.
 Матка Лідзіцэ (верш, 1958 г. з цыкла «З чэхаславацкага дзённіка») —35.
 Маўзалеі (верш, 1939)—2, 3.
 Маці (верш, 1943)—2, 3.
 Мацуйся! (3 паэмы «Ганцы», 1930)—1, 2, 3.
 Маяк (верш, 1957)—36; у пер. на рус. мову—74.
 Маячэнні (верш, 1930)—1, 2, 3.
 Мне помніцца (верш, 1949)—37.
 Мой раманс (верш, 1937)—1, 2, 3.
 Моладзі (верш, 1931)—1, 3.
 Муж і жонка (апав., 1945)—4.
 Мы з табою ідем (верш, 1931)—2, 3.
 Мы не памрэм! (верш, 1936)—1, 2, 3.
 Мы ў радасці (верш, 1959)—38.

Н

- На варце (верш, 1943)—2, 3; у пер. на рус. мову—72.
 На ветры (верш, 1936)—1, 3.
 На волю (верш, 1935)—1, 2, 3.
 На Дняпры (верш, 1957)—39.
 На заводзе (верш, 1947 г. з цыкла «Шум мора») —3.
 На зямлі партызанскай (нарыс)—40.
 На магіле Максіма Багдановіча (санет, 1960)—41.
 На новы лад (апав., 1949), гл. пад назв. «Першыя ўсходы».
 На руінах (верш, 1945 г. з цыкла «Дарогаю лясною») —3.
 На святанні (апав., 1950)—4.
 На смерць барацьбіта (верш, 1936)—1, 3.
 На фронце (верш, 1936)—1, 2, 3.
 На штурм! (Песня Чырвонага фронта, 1936)—1, 2.
 Навагоднія агні (верш 1946 г. з цыкла «Дарогаю лясною») —3.
 Над намі віхры веюць... (верш, 1928)—1, 3.
 Над Нёманам (верш, 1945 г. з цыкла «Дарогаю лясною») —3.
 Наперад, гэі... (верш, 20 чэрвеня 1926 г.) —1, 3.
 Нарач (цыкл вершаў)—14, 16, 22, 24, 33, 54.

- Наручны гадзіннік (апав., 1960)—42.
 Наш марш (верш, 1931)—1, 2, 3.
 Не забывай (верш, 1947 г. з цыкла «Шум мора») —3.
 Не забыты песні... (верш, 1954)—43.
 Нёман (верш, 1936)—1, 2, 3.
 Нёман (Бура). 3 паэмы «Закатаванья», 1937—1, 2 (пад назв.: «Бура»).
 Неспадзяванак (апав., 1956)—6,7; у пер. на рус. мову—76.
 Новы дом (верш 1946 г. з цыкла «Дарогаю лясною») —3.
 Нява (верш, 1947 г. з цыкла «Шум мора») —3.

П

- Па ленинскіх заветах (верш 1946 г. з цыкла «Дарогаю лясною») —3.
 Павей, вецер... (верш, 1944)—2, 3.
 Пад зорным небазводам... (верш, 1943)—2, 3.
 Пад начной калматай цемрай... (верш з цыкла «Шум мора») —3.
 Пад новы год (верш, 1936)—1, 3.
 Пад роднай страхой (верш, 1936)—1, (пад назв.: «Дала мне кашы картаплянай...») —2, 3; у пер. на рус. мову—72.
 Пад славацкай песні (апав., 1946)—44.
 Пад шум бору (апав., 1946)—45.
 Падарожжа [у верасні 1955 г.] па Народнай Польшчы (1956)—7.
 Палкоўнік (верш, 1944)—2, 3.
 Памяці М. І. Калініна (верш 1946 г. з цыкла «Дарогаю лясною») —3.
 Памяці Харужай (верш, 1960)—46.
 Памяці Янкі Купалы (верш, 1943)—2, 3.
 Партрэт (верш, 1950)—47.
 Партызанская маршавая (верш, 1943)—2, 3.
 Партызаны ў рэйдзе (урывак з трылогіі «Камісар Шчупак») —48.
 Пасля прысуду (верш, 1936)—1, 2, 3.
 Пачатак (аповесць, 1946)—4.
 Паэзія (верш, 1935)—1, 2, 3; у пер. на рус. мову—72.

Перастрэлка над ракой (верш, 1943)—2, 3.
 Першы май (верш, 1943)—2, 3.
 Першы снег (верш, 1939)—1, 2, 3.
 Першы трактар (песня, 1949)—49.
 Першыя ўсходы (апав., 1949)—4.
 Песні (1. «Красуй, мая краіна»; 2. «Я чакала сонца на зары...»)—2.
 Песня аб волаце (1945)—2, 3.
 Песня аб дубе (верш, 1930)—1, 2, 3.
 Поўначу (верш, памяці Янкі Купалы, 1947, з цыкла «Шум мора»)—3.
 Правадыру (верш, 1947 г. з цыкла «Дарогаю лясною»)—?.
 Прыгоды Чаравакі (апав., 1956) гл. пад назв. «Путавод».
 Прыпяць (верш, 1943)—2, 3.
 Путавод (апав., 1956)—6, 7.
 Пушкінская восень (верш, 1949)—50.
 Пушча. Снег. I ты. Едзем... (верш, 1935).—1, 2 (пад назв.: «Ты і я»).

Р

Радасціэ (верш, 1958 г. з цыкла «З чэхаславацкага дзённіка»)—51.
 Развітанне (верш, 1936)—1, 2, 3.
 Раздвоены (апав., 1956)—7.
 Райніса струны... (верш, 1960)—51 а
 Растуць пакаленні... (верш, 1950)—52.
 Родныя мясціны (верш, 1947)—53
 Рыцар Айчыны (верш памяці Даватара, 1943)—2, 3.
 Рэха («Мне не забыцца страты гэтай...» верш, 1959 з цыкла «Нарач»)—54.
 Рэха («У цішыні прытоенай нібыта...»), санет, 1960—55.

С

Сасна (верш, прысвечаны Янку Купалу, 1937—1940)—1, 2, 3.
 Серадзібор (1-я частка і ўрыўкі з рамана)—56; У пер. на рус. мову—77 (пад назв.: «Яблонька».)
 Сіла дружбы (апав., 1955)—7.
 Сінічкін у дарозе (апав., 1959)—57.
 Сінія туманы (санет, 1944)—2, 3.
 Сірэны (верш, 1960)—57а.
 Славачка (верш, 1958 г. з цыкла

«З чэхаславацкага дзённіка»)—58.
 Слаўлю край свой родны (верш, 1948)—59.
 Слухайце, пушчы, паляны... (верш, 1943)—2, 3.
 Сон аб аграноме (верш, 1937)—1, 2, 3.
 Сонца (верш, 14 верас. 1958 г.)—60.
 Сустрэнемся на барыкадах (раман, 1948—1952)—5, 9, 10; у пер. на рус. мову—70, 71.
 Сціхніце, зоры... (верш, 1935)—1, 2.
 Сын Кастрычніка (паэма 1943—1944. Урывавак пад назв. «Маскве»)—3.
 Слы рыбака (верш, 1960)—59а.
 Сябры (верш, 1946 г. з цыкла «Шум мора»)—3.
 Сярод пазтаў (санет, 1960)—61.

Т

Так сказаў капітан (верш, 1957)—62.
 Таямнічы календар (апав., 1956)—6, 7.
 Ткачыха (верш, 1944)—2, 3.
 Трыалет (верш, 1936)—2.
 Ты збудзі мяне, маці, рана... (верш, 1936)—1, 2, 3.
 Ты і я (верш, 1935)—1 (пад назв. «Пушча. Снег. I ты. Едзем...»)—2, 3.
 Ты і я на возе... (з паэмы «Шум сасон», 1936)—1, 2, 3.

У

У заповітным кутку (урывавак з рамана «Серадзібор»)—58.
 У Карлавых Варах (верш, 1958 г. з цыкла «З чэхаславацкага дзённіка»)—63.
 У Маскве (з паэмы «Сын Кастрычніка», 1943—1944)—3.
 У небе многа, многа зор... (верш 1945 года з цыкла «Шум мора»)—3.
 У Петрапаўлаўскай крэпасці (верш 1947 года з цыкла «Шум мора»)—3.
 Украіне (верш, 1957)—64.

Х

Хлопчыку (верш, 1950)—65; у пер. на рус. мову—73.

* Упершыню друкавалася пад назв. «На новы лад».

Ц

- Ціха зорка мігае на небе нач-
ным... (верш, 1931)—1, 2.
Ціхі зрок... (верш, 1938)—1, 2, 3.
Цябе бачыў не раз і не два...
(верш, 1940)—2, 3.

Ч

- Чацвёрты ордэн (верш, 1948)—
65а.
Чэсць працы (верш 1958 г. з цык-
ла «З чэхаславацкага дзён-
ніка») —66.

Ш

- Шлях волатаў (верш, 1947)—67.
Шум мора (цыкл вершаў)—3.
Шум сасон (Паэма, 1936—1938)
Урыўкі пад назв.: «Бой над

Нямігай»—1, 2, 3; «Восень»—
1, 2; «Ты і я на возеры...»—
1, 2, 3.

Э

Энгельс (верш, 1950)—68.

Я

- Я цябе абніму (верш, 1931)—1.
Я чакала сонца на зары (песня)—
2.
Яблонька (урывак з аповесці), гл.
«Серадзібор».
Яе перамога (апав., 1950)—4.
Як для скрыпкі струны (апав.,
1950)—4, 6, 7.
Як прыгожа (верш, 1949)—69.
Якубу Коласу (верш, 1946 г. з
цыкла «Дарогаю лясною»)—3.

З М Е С Т

П. Пестрак. Аўтабіяграфія	5
Творчасць Піліпа Пестрака (бібліяграфічная даведка).	8
Кнігі Піліпа Пестрака.	17
Творы, якія не ўвайшлі ў кнігі П. Пестрака.	21
Творы П. Пестрака ў перакладзе на рускую мову	24
Літаратура аб жыцці і творчасці П. Пестрака.	25
Алфавітны паказальнік твораў Піліпа Пестрака.	27

Тэхрэдактар *П. М. Сцярганаў*

АТ 05791. Здадзена ў набор 16/1-1961 г. Падпісана да друку 22/1-1961 г.
 Тыраж 2000 экз. Папера 60×92¹/₁₆. Пап. арк. 1. Друк. арк. 2.
 Цана 8 кап. Заказ 8.

Друкарня Выдавецтва Белдзяржуніверсітэта імя У. І. Леніна.
 Мінск, Кірава, 24.

Цана 8 кап.

ВМ
Бел. аддзеш
1994 г.